"شینجیاڭ جاقسى جەر" اتنداعى سەنەڭگالعا ارنالعان بەينە ەكران اۋىس ـ كۇيىس ٴماجلىسى وتكىزىلدى

"شینجیاڭ جاقسى ما، جامان با، شندىق سويلەسىن"

انار بۇلت / شینجیاڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى **جىڭ جو** 12 ـ ايدىڭ 24 ـ كۇنى ۇرىمجىدەن حابارلايدى. 12 ـ ايدىڭ 22 ـ كۇنى "شینجیاڭ جاقسى جەر" اتنداعى سەنەڭگالعا ارنالعان بەينە ەكران اۋىس ـ كۇيىس ٴماجلىسى ۇرىمجىدە جانە داكاردا ٴبىر ۋاقىتتا وتكىزىلدى.

وسى رەتكى بەينە ەكران اۋىس ـ كۇيىس ٴماجلىسىن شینجیاڭ ۇيعۇر اۋتونومیالى رایونى مەن جۇڭگونىڭ سەنەڭگالدا تۇراتىن ەلشىلگى بىرگە وتكىزدى. سەنەڭگال ۇكىمەتى، اقلماندار قويماسى، دوس قايراتكەرلەر جانە اقپارات قۇرالدارى سياقتى ٴار سالا ۋاكىلدەرىنەن 20 نەشە ادام ۇسىنىس بوينشا ماجلىسكە قاتىستى.

اۋتونومیالى رایوندىق پارتكومنىڭ تۇراقتى مۇشەسى، اۋتونومیالى رایوننىڭ ورىنباسار ٴتوراعاسى ٴيۇسۇپجان مامەت مىنالاردى ٴبىلدىردى: جۇڭگو كومۋنيستىك پارتياسىنىڭ 18 ـ قۇرىلتايىنان بەرى پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ پارمەندى باسشىلىعىندا، شینجیاڭ ۇيعۇر اۋتونومیالى رایونى حالقىنىڭ تاماشا تۇرمىسقا دەگەن تالپىنىسىن كۇرەس نىسانا-سى ەتىپ، ەكونومیكالىق، قوعامدىق داۋدى جانە حالىق تۇرمىسىن جاقسارتۋ-دى نلگەرىلەتۋدە بۇرىن بولماعان تابىس-قا قول جەتكىزدى. بۇگىنگى شینجیاڭدا ەكونومیكا، قوعام جايپاي دامىپ، قوعام-دىق جالپى جاعداي ٴۇرتىس ورنىقتى بولىپ، ٴار ۇلت حالقى تىنىش ٴومىر، شات ـ شادىمان تىرشىلىك كەشىرىپ، جان سانىنىڭ داۋىن بىركەلكى اقاۋسىز بولۋدا، ايتىلمىس "ٴناسىل جويۋ" دەگەن بۇكىلدەي ساندىراق. سوراقىلعى سول، امەريكا جانە باتىستاعى ٴىشىنارا مەملەكەتتەر وسەك ـ ايىڭدار مەن جالعان ينفورماتسيالارعا نەگىزدەلىپ، شینجیاڭنىڭ قاتىستى سالالارىنا، كاسپو-رىندارىنا قيىنسىز جازا قولدانىپ، شینجیاڭدى توماعا تۇيىق، مەشەۋ، كەدەي كۇيدە قالدىرۋعا ۇرىندى، مۇنى ٴبىز قاتاڭ جازعىرامىز جانە وعان باتىل قارسى تۇرامىز. وسى رەتكى بەينە ەكران اۋىس ـ كۇيىس ٴماجلىسى ارقىلى كوپشىلىكتىڭ شینجیاڭنىڭ شىنايى جاعدايى جونىندەگى تۇسىنىگى مەن تانىمىن اناۋرلىم تەرەڭدەتەندىگىن سەنەمىن.

"شینجیاڭ جاقسى ما، جامان با، شندىق سويلەسىن". جۇڭگونىڭ سەنەڭگالدا تۇراتىن باس ەلشىسى شياۋ حان بىلاي دەدى: مەن بۇرىن افريكا ەلدەرىنىڭ جۇڭگودا تۇراتىن ەلشىلەرىنە سەرىك بولىپ شینجیاڭعا بارعام، شینجیاڭنىڭ كوركەم كورىنىسى مەن اشىق ـ جارقىن ٴار ۇلت حالقى ماعان جانە ەلشىلەرگە تاماشا اسەر قالدىرعان ەدى. بەينە ەكران اۋىس ـ كۇيىس ٴماجلىسى تەك باستاما عانا، ىندەت ياقتاعانىنان كەيىن، ٴبىز ٴار سالا قايراتكەرلەرىنىڭ شینجیاڭعا كەلىپ ارالاپ، ول ارادا كورىپ، ٴار ۇلت حالقى ماعان جانە ەلشىلەرگە تاماشا اسەر قالدىرعان ەدى. بەينە ەكران اۋىس ـ كۇيىس ٴماجلىسى تەك باستاما عانا، ىندەت ياقتاعانىنان كەيىن، ٴبىز ٴار سالا قايراتكەرلەرىنىڭ شینجیاڭعا كەلىپ ارالاپ، ول ارادا كورىپ، ٴار ۇلت حالقى تىنىش ٴومىر، شات ـ شادىمان تىرشىلىك كەشىرىپ، جان سانىنىڭ داۋىن بىركەلكى اقاۋسىز بولۋدا، ايتىلمىس "ٴناسىل جويۋ" دەگەن بۇكىلدەي ساندىراق. سوراقىلعى سول، امەريكا جانە باتىستاعى ٴىشىنارا مەملەكەتتەر وسەك ـ ايىڭدار مەن جالعان ينفورماتسيالارعا نەگىزدەلىپ، شینجیاڭنىڭ قاتىستى سالالارىنا، كاسپو-رىندارىنا قيىنسىز جازا قولدانىپ، شینجیاڭدى توماعا تۇيىق، مەشەۋ، كەدەي كۇيدە قالدىرۋعا ۇرىندى، مۇنى ٴبىز قاتاڭ جازعىرامىز جانە وعان باتىل قارسى تۇرامىز. وسى رەتكى بەينە ەكران اۋىس ـ كۇيىس ٴماجلىسى ارقىلى كوپشىلىكتىڭ شینجیاڭنىڭ شىنايى جاعدايى جونىندەگى تۇسىنىگى مەن تانىمىن اناۋرلىم تەرەڭدەتەندىگىن سەنەمىن.

"شینجیاڭ جاقسى ما، جامان با، شندىق سويلەسىن". جۇڭگونىڭ سەنەڭگالدا تۇراتىن باس ەلشىسى شياۋ حان بىلاي دەدى: مەن بۇرىن افريكا ەلدەرىنىڭ جۇڭگودا تۇراتىن ەلشىلەرىنە سەرىك بولىپ شینجیاڭعا بارعام، شینجیاڭنىڭ كوركەم كورىنىسى مەن اشىق ـ جارقىن ٴار ۇلت حالقى ماعان جانە ەلشىلەرگە تاماشا اسەر قالدىرعان ەدى. بەينە ەكران اۋىس ـ كۇيىس ٴماجلىسى تەك باستاما عانا، ىندەت ياقتاعانىنان كەيىن، ٴبىز ٴار سالا قايراتكەرلەرىنىڭ شینجیاڭعا كەلىپ ارالاپ، ول ارادا داعى كوركەمدىك پەن داۋدى كوزدەرىمەن كورۋدەن، شینجیاڭ حالقىنىڭ باقىتى مەن تىنىش ٴومىرىن تىكەلەي سەزىنۋدەن قارسى الامىز.

شینجیاڭداعى نەگىزگى ساتى بۇقاراسىنىڭ 6 ۋاكىلى وزدەرىنىڭ ٴتول كەشىرمەلەرىنە بىرلەستىرىپ شینجیاڭنىڭ ادامدىق ۇقىق قامتاماسىزدىعى، ەڭبەكپەن جۇمىستاندىرۋ، ٴدىني سەنىم ەركىندىگى سياقتى جاقتاردا سەنەڭگال جاقپەن بەينە ەكران بايلانىس ٴتاسىلى ارقىلى پىكىر اۋىستىردى، سونىمەن بىرگە ٴۇرىمجى قالاسىنىڭ كەشكى ەكونومیكاسىن بەينەلەيتىن قىسقا بەينەكەسكىن قويىلدى.

سەنەڭگال سىرتقى دىستەر مینیسترلىگى ازيا ـ تىنىق مۇحيت مەكەمەسىنىڭ باستىعى دیوپ مىنالاردى ٴبىلدىردى: شینجیاڭنىڭ داۋىن جۇرتقايان، ٴار ۇلت حالقىنىڭ تۇرمىسى بارعان ساين جاقسارۋدا ەكەن، حالقاراداعى شینجیاڭ جونىندەگى كەي حابارلاردا اۋىر جالعاندىق بار. سەنەڭگال جۇڭگونىڭ شینجیاڭنان شالعايدا جاتسا دا، ٴبىراق ەكى جاقتىڭ ەكونومیكا ـ ساۋدا سەلبەستىگى، قورشاعان ورتانى قورعاۋ، مادەنيەت اۋىس ـ كۇيىسى سياقتى سالالارداعى سەلبەستىگىن كۇشەيتۋدى، ۇلاسۋدى، تۇتاسۋدى ٴۇمىت ەتەمىن.

بەينە ەكران اۋىس ـ كۇيىس ماجلىسىندە سەنەڭگال جاقتىڭ قاتىستى قايراتكەرلەرى حالقاراداعى كەيبىر كۇشتەردىڭ شینجیاڭعا ساياتىن تاقىرىپتاردى ۇزدىكسىز دابىرالاعاندىعىن، ٴار الۋان جاعىمسىز حابارلاردىڭ ٴجيى جاريالانىپ وتىرعانىن تىلگە الىپ، بۇعان جۇڭگو جاقتىڭ قاندايى باعا بەرەتىندىگىن سۇرادى. اۋتونومیالى رایوندىق حالىق ۇكىمەتىنىڭ اقپارات مالىمدەمەشىسى شۇي گۇيشياڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: بۇلاردىڭ بارلىعى قايناري جالعان ينفورماتسيا، ٴبىر جاقتىڭ عانا ٴسوزىن تىڭداۋ، ٴبىر جاقتىڭ عانا سوزدىنە سەنۋ، قاساقانا ارانداتۋ نەگىزىندە ورناعان، ەشقانداي شندىق نەگىزى جوق، وي ەلگەنمەن وتكىزۋگە مۇلدە جارامايدى.

سەنەڭگال جاقتان ماجلىسكە قاتىناسقاندار: اۋىس ـ كۇيىس ماجلىسىندە كورگەن شینجیاڭنىڭ شىنايى بولمىسى بىزگە تەرەڭ اسەر قالدىردى، بۇل امەريكاداعى، باتىستاعى ٴىشىنارا اقپارات قۇرالدارىنىڭ حابارىنان توتەنشە پارىقتى ەكەن، جۇڭگو جاقتىڭ وسىنداي اۋىس ـ كۇيىس ٴماجلىسىن وتكىزىپ، سەنەڭگال جۇرتشىلىعىنىڭ شندىقتى بىلۋىنە مۇمكىندىك جاساعاندىعىنا العىس ايتامىز، الداعى جەردە شینجیاڭعا بارىپ، شینجیاڭنىڭ داۋىن ٴوز كوزىمىزبەن كورۋدى ٴۇمىت ەتەمىز، ـ دەستى.

اۋتونومیالى رایوندىق ساياسي كەڭەسىنىڭ ورىنباسار ٴتوراعاسى نۇرىم سىمايىلقان اۋىس ـ كۇيىس ماجلىسىنە قاتىناستى.

اۋتونومیالى رایون "زورلىقپەن ەڭبەككە سالدى" دەگەنگە تويتارىس بەرۋ جونىندە ارناۋلى اقپار جاريالاۋ ٴماجلىسىن اشتى

"شینجیاڭنىڭ ورنىقتىلىعىن، گۇلدەنۋىن بىلىقتىرۋدى دوعارىڭدار"

انار بۇلت / شینجیاڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى **ۋاڭ نا** 12 ـ ايدىڭ 24 ـ كۇنى ۇرىمجىدەن حابارلايدى. 12 ـ ايدىڭ 24 ـ كۇنى شینجیاڭ ۇيعۇر اۋتونومیالى رایونىنىڭ "زورلىقپەن ەڭبەككە سالدى" دەگەنگە تويتارىس بەرۋ جونىندەگى ارناۋلى اقپار جاريالاۋ ماجلىسىندە ٴار سالا ۋاكىلدەرى ۇسىنىس بوينشا ماجلىسكە قاتىناسىپ، وزدەرىنىڭ ەڭبەكپەن جۇمىستانۋ ارقىلى كىرىستەرىن ارتتىرىپ، بايىپ، باقىتتى تۇرمىس وتكىزگەن ٴتول كەشىرمەلەرىن بايانداپ، امەريكاداعى، باتىستاعى جۇڭگوعا قارسى كۇشتەرگە نەگىزگى شىندىققا قۇرمەت ەتۋدى، شینجیاڭداعى ادامدىق ۇقىققا جالا جابۋدى، كۇيە جاعۋدى دوعارۋدى، جۇڭگونىڭ ىشكى ىستەرىنە كىلىگۋدى دوعارۋدى، شینجیاڭنىڭ ورنىقتىلىعىن، گۇلدەنۋىن بىلىقتىرۋدى دوعارۋدى قاتاڭ ەسكەرتتى.

قۇات ايتحان قابا اۋدانىنان كەلگەن، 2011 ـ جىلى ول داشۋە بىتىرگەندە اۋىلىنىڭ ساياسات شعارىپ، جاستاردى شارۋاشىلىق قۇرۋعا شابىتتاندىرىپ جاتقان شاعى ەدى، ول باتىلدىقپەن دۇكەن اشىپ، تويماۋاق كاسىبىمەن شۇعىلدانادى. كەيىن كەلە ول تاعى اۋىل ـ قىستاق ساياحات كاسىبىنەن تىك ساۋدا ورايىن بايقاپ، 100 مىڭ يۋان شاعىن سوماڭى ٴوسىمى كەشىرىم ەتىلەتىن شارۋاشىلىق قۇرۋ قارىز اقشاسىن الۋعا ٴوتىنىش ەتىپ، شارۋالار شاتتىعى ساياجايى تيجاراتىمەن شۇعىلدانادى، مۇنىمەن ونىڭ وتباسىنىڭ جىلدىق كىرىسى 150 مىڭ يۋانعا جەتەدى. "ەڭبەكتەنگەندە عانا بايلىق جاراتۋعا بولادى، باقىتتى تۇرمىس وتكىزۋگە بولادى، كوركەم بولاشاققا قول جەتكىزۋگە بولادى"، ـ دەدى قۇات ايتحان.

ٴانۋار اسەن يىڭسار اۋدانىنان كەلگەن، 2018 ـ جىلى ول جەرگىلىكتى ۇكىمەتتىڭ قولداۋىندا جەمىس ـ جىدەك شارۋالار كاسىپتىك سەلبەستىك بىرلەسكەن كووپەراتيۋىن قۇردى، قازىر وسى بىرلەسكەن كووپەراتيۋتە 194 ورىن سەلبەستىك كووپەراتيۋى بار، توڭىرەكتەگى شارۋا بۇقارالارىنان 1000نان استام جۇمىس ورنىمەن قامداپ، يىڭسار ورىنسىن ەلەكتروندىق ساۋدا تۇعىرنان پايدالانىپ بۇكىل ەلگە ساتتى. "شینجیاڭداعى شارۋالاردىڭ باقىتى تۇرمىسى وسىنشاما تاماشا تۇرسا، قايدان كەلگەن زورلىقپەن ەڭبەككە سالۋ؟"، ـ دەدى ٴانۋار اسەن.

امانگۇل ابدىرۇسۇل بىيل 25 جاستا، داشۋە بىتىرگەننەن كەيىن اۋات اۋدانىندا-عى ٴبىر توقماشىلىق عىلىم ـ تەحنيكا شەكتى سەرىكتەستىگىنە جۇمىسقا قابىلدانادى، قازىر نەگىزىنەن سەرىكتەستىكتىڭ قازىنا بىستەرىنە جانە قىزمەتكەرلەردى باسقارۋعا جاۋاپتى. ونىڭ قىزمەتتەستەرى دە قىزمەتكە شاقىرۋ بوينشا جۇمىسقا قابىلداناعان، سەرىكتەستىك جەكە ادامنىڭ قابىلەتى مەن تابيعات ەرەكشەلىگىنە قاراي قىزمەت ورنىن بولەدى ٴارى تاماقپەن، جاتىن ورىنمەن تەگىن قامدايدى. "ٴبىزدىڭ قاجىرلى ەڭبەك ارقىلى بايۋ جولىنا ٴتۇسۋىمىز زورلىقتى قاجەت ەتە مە؟" امانگۇل ابدىرۇسۇل امەريكاداعى، باتىستاعى جۇڭگوعا قارسى كۇشتەرگە ەندىگارى باقىرايتىپ قويىپ وتىرىك ايتپاۋدى ەسكەرتتى.

"مەن كشكەنتايمنان پارتيانىڭ قامقورلىعىنا شومىلىپ، پارتيانىڭ ماپەلەۋىندە باقىتتى ەسەيىپ ـ ەرجەتتىم". شینجیاڭ مەدىتسينا داشۋەسى مەدىتسينا ينجەنەريا ـ تەحنيكا شۇەيۋانىنىڭ دوتسەنتى نۇرنيسا عالىپ بىلاي دەدى: شینجیاڭدا مەن سياقتى از ۇلت زيالىلارى وتە كوپ، كوپشىلىك پارتيا مەن مەملەكەت ازىرلەگەن تاماشا جۇمىستانۋ ورتاسى مەن شارت ـ جاعدايىنىڭ يگىلىگىن كورىپ، ٴومىر مۇراتىن جۇزەگە اسىرۋ جولىندا ەڭبەكتەنىپ، مول تابىسقا قول جەتكىزدى. امەريكادا-عى، باتىستاعى جۇڭگوعا قارسى كۇشتەردىڭ قامتاماسىزدانۋدا، شینجیاڭنىڭ جۇمىستانۋىن جەبەۋ جولىندا جاساعان وراسان زور قۇلشىنىسىن ەلەپ ـ ەسكەرمەي، ايتىلمىس "زورلىقپەن ەڭبەككە سالۋ" ماسەلەسىن قاساقانا دابىرالادى ٴارى وسلاردى سىلتاۋ ەتىپ ٴتۇرلى شارالار قولدانىپ، شینجیاڭ كاسىپورىندارىنا شەك قويىپ، قىسىم ٴتۇسىردى، بۇل شینجیاڭنىڭ دامۇىن، العا باسۋىن تەجەپ، ۇلتتار قاتىناسىنا ىرتكىش سالىپ، شینجیاڭعا ساياتىن ماسەلەدەن پايدالانىپ جۇڭگونىڭ ىشكى ىسىنە كىلىگۋ ارقىلى ساياسي جەكە پايداعا قول جەتكىزبەكشى بولعان جالعان بەت ـ بەينەلەرى مەن پاسىق نيەتتەرىن تولىق پاش ەتتى، ولاردىڭ سۇرقيا ماقساتى استە سىكە اسپايدى.

ەڭبەكتىڭ ارقاسىندا ٴبىز شالقىعان، تاماشا تۇرمىس كەشىردىك

ـــ رایونىمىزدا كوپتەگەن جەرلەر "ەڭبەك تاماشا تۇرمىس جاراتادى" اتىندا جەلىلەس اڭگىمە ٴماجلىس اشتى

انار بۇلت / شینجیاڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى **لي لين** 12 ـ ايدىڭ 23 ـ كۇنى ۇرىمجىدەن حابارلايدى. 12 ـ ايدىڭ 22 ـ، 23 ـ كۇندەرى شینجیاڭ ساقشى شۇەيۋانى، شینجیاڭ عىلىم ـ تەحنيكا شۇەيۋانى، قۇمىل قالاسى ارت ـ ارتىنان "ەڭبەك تاماشا تۇرمىس جاراتادى" اتىندا جەلىلەس اڭگىمە ٴماجلىس اشتى. قالىڭ وقتۇشى ـ وقۇشىلاردىڭ جانە كاسىپورىن قىزمەتكەرلەرىنىڭ ۋاكىلدەرى وزدەرىنىڭ قىزمەتى، تۇرمىس كەشىرمەلەرى، شندىق ارقىلى امەريكاداعى، باتىستاعى جۇڭگوعا قارسى كۇشتەر ويدان قۇراسترعان شینجیاڭدا ايتىلمىس "زورلىقپەن ەڭبەككە سالۋ" ٴومىر ٴسۇرىپ وتىر دەگەن وسەك ـ ايىڭعا تويتارىس بەردى.

شینجیاڭ ساقشى شۇەيۋانى وقىتۋ ىستەرى باسقارماسىنىڭ ورىنباسار باسشىسى حالمۇرات كامال ٴوزىنىڭ 2018 ـ جىلى ماكىت اۋدانى شەيتى ٴدوڭ اۋىلى اللىككەتمان قىستاعىندا "ۇمسۇ، تىمىدىلىك جاساۋ، توعىسترۋ" بوينشا قىستاقتا تۇرۋ قىزمەتىنە 3 جىل قاتىناسىپ، قىستاق تۇرعىندارىنىڭ ەڭبەك ارقىلى تاماشا تۇرمىس جاراتقان جىگەرىن تەكەلەي سەزىنگەندىگىن ايتتى.

حالمۇرات تانىستىرىپ بىلاي دەدى: وتكەن عاسىردىڭ 70 ـ جىلدارىنىڭ ايعىندا بۇل اۋلدىڭ ينالاسىندا بىرنەشە قىستاقتان 50 دىقان كەتپەندەرىن كوتەرىپ كەلىپ تىك اشپ، بۇگىنگى قىستاقتى اشقان ەكەن. سول كەزدەگى تىك اشۋشىلاردى ەستە ساقتاۋ ٴۇشىن، قىستاققا "50 كەتپەن"، ياعني الىمىككەتمان دەگەن ات بەرىلگەن ەكەن. قىستاقتىڭ اتى قىستاق تۇرعىندارىنىڭ ەڭبەكپەن تاماشا تۇرمىس جاراتقاندىعىنىڭ ەڭ جاقسى دالەلى بولۋىمەن بىرگە، قىستاق تۇرعىندارىنىڭ كوركىتى مەكەن قۇرۋداعى قوزعاۋشى كۇشىنە دە اينالدى. بۇگىنگى كۇندە بارلىق وتباسىلار قاجىرلى ەڭبەگىنە سۇيەنىپ تاماشا كۇن كەشىرۋدە. حالمۇرات ايتىلمىس "زورلىقپەن ەڭبەككە سالۋ" دەگەننىڭ شىلعي وتىرىك ەكەندىگىن، بۇكىلدەي شینجیاڭعا جالا جاۋىپ، كۇيە جاققاندىق ەكەندىگىن، وعان باتىل قارسى تۇراتىندىعىن جانە قاتاڭ جازعىراتىندىعىن ٴبىلدىردى.

شینجیاڭ عىلىم ـ تەحنيكا شۇەيۋانىنىڭ شینجیاڭ عىلىم ـ تەحنيكا شۇەيۋانى ونەركاسىپ ـ ساۋدا باسقارۋ شۇەيۋانىنىڭ وقىتۋشىسى يىلتابىرتەكىن تۇرسۇن بىلاي دەدى: ايگىلى پەداگوگ تاۋ شيڭجى "ادامدا ەكى اسىل بار، قوس قولى مەن ۇلكەن مىيى، بارلىعىندا ەڭبەككە سۇيەنگەندە عانا تۇرمىس تاماشا بولادى" دەگەن ەكەن. شینجیاڭداعى ٴار ۇلت بۇقاراسى ٴبىلىم ارقىلى ۇلكەن مىين قارۋلاندىرىپ، شوگەل قوس قولىنا سۇيەنىپ بايۋدىڭ قاقپاسىن اشتى، ٴاربىر ادام قالاعان تۇرمىسىن ٴوز ەركىمەن تاڭداۋدا، "زورلىقپەن ەڭبەككە سالۋ" قايدان بولسىن؟ امەريكاداعى، باتىستاعى جۇڭگوعا قارسى كۇشتەر ويدان قۇراسترعان ايتىلمىس "زورلىقپەن ەڭبەككە سالۋ" دەگەن وسەك ـ ايىڭ بۇكىلدەي ساندىراق، سوراقى دا كۇلكىلى.

قۇمىل قالاسىندا اشىلعان اڭگىمە ماجلىسىندە كاسىپورىنداردىڭ 9 ۋاكىلى شندىقتى سويلەپ، وسەك ـ ايىڭعا، ساندىراقتارعا پارمەندى سوققى بەردى. قۇمىل بايشى اس ـ سۋ قىزمەت وتەۋ شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگىنىڭ دىرەكتورى ٴنۇسىرات الىم سەرىكتەستىكتىڭ ۇكىمەتتىڭ قامقورلىعىندا ٴىرى، ەرەكشە اس ـ سۋ كاسىپورنىنا اينالعان حيكايا سىن اڭگىمەلەدى. ول بىلاي دەدى: "بۇگىنگى شینجیاڭ تاريحتاعى ەڭ تاماشا گۇلدەنگەن، دامىعان مەزگىلدە تۇر. ٴار ۇلت بۇقاراسى ٴبىر نيەتپەن ىنتىماقتاسىپ، بىرگە كۇرەس جۇرگىزىپ، كۇندەرى بارعان ساين جاقسارىدى. امەريكاداعى، باتىستاعى جۇڭگوعا قارسى كۇشتەر شندىقتىڭ جاي ـ جاپسارىمەن ساناسىپاي، ايتىلمىس 'زورلىقپەن ەڭبەككە سالۋ' دەگەن وسەك ـ ايىڭدى ويدان قۇراسترىدى، ماقساتى ٴبىزدىڭ باقىتتى تۇرمىسىمىزدى ٴبۇلدىرۋ، ٴبىز بۇعان استە الدانبايمىز!".

(باسى 1 ـ بەتتە)

بۇنى شینجیاڭداعى ٴار ۇلت حالقى قاتاڭ جازعىرادى جانە وعان باتىل قارسى تۇرادى.

تاياۋ جىلداردان بەرى، شینجیاڭ ەڭبەكپەن جۇمىستاندىرۋدى جەبەۋدى ەڭ ٴىرى حالىق تۇرمىسى ينجەنەريا ىستەۋگە تابان تىرەدى بولىپ، ەڭبەكشىلەردىڭ دەربەس جۇمىستانۋىن، بازاردى رەتتەۋ ارقىلى جۇمىستاندىرۋدى، ۇكىمەتتىڭ جۇمىستاندىرۋدى جەبەۋىن جانە شارۋاشىلىق قۇرۋعا شابىتتاندىرۋدى ٴۇزارا ۇشتاستىرىپ، جۇمىستاندىرۋدى الدىڭعى ورىنعا قويۋ ستراتەگياسى مەن بەلسەندى جۇمىستاندىرۋ ساياساتىن كۇش سالا اتقارىپ، ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ سول جەردىڭ وزىندە، تاياۋ ماڭدا جۇمىستانۋىنا، ٴتارتىپتى تۇردە قالاعا كىرىپ جۇمىستانۋىنا جانە دەربەس شارۋاشىلىق قۇرۋىنا شارت ـ جاعداي جاراتىپ، ەڭبەك ىستەۋ قۇقىن بار حالقتىڭ بۇكىلدەي جۇمىستانۋىن نەگىزىنەن جۇزەگە اسىردى. 2014 ـ جىلدان 2020 ـ جىلعا دەيىن شینجیاڭدا ەڭبەكپەن جۇمىستانعاندار جالپى سانى 11 ميللیون 352 مىڭ 400دەن ارتىپ 13 ميللیون 560 مىڭ ادامعا جەتىپ، 19.4% ارتتى؛ جىلىنا ورتاشا 400 مىڭ ادام ارتىپ قالا ـ قالاشقتاعى جۇمىستانعاندار 470 مىڭ ادامنان استى. جۇمىستاندىرۋدى كۇش سالا جەبەۋمەن قاتار، شینجیاڭ ەڭبەكشىلەردىڭ جۇمىستانۋ تىلەگىنە تولىق قۇرمەت ەتىپ، ەڭبەكشىلەردىڭ تەرەزەسى تەڭ تۇرعىدا جۇمىستانۋ، ەڭبەكاقى الۋ، قوعامدىق قامسىزداندىرۋعا قاتىناسۋ، دەمالۋ، دەمالىس الۋ جانە كاسىپتىك حاۋىپسىزدىك سىندى زاڭدى ۇقىق ـ مۇددەلەرىن زاڭ بوينشا قاتاڭ قامتاماسىز ەتتى، ايتىلمىس "زورلىقپەن ەڭبەككە سالۋ" ماسەلەسى مۇلدە بولعان ەمەس.

امەريكانىڭ وزىنە قارايىق، ەڭبەكشىلەرگە ماملە جاساۋ ماسەلەسىندە قىلمىسى وتە اۋىر، سوراقى ٴىس ـ ارەكەتتەرى سان قيلى، قازىرگە دەيىن كوپتەگەن حالقارالىق ەڭبەكشىلەر شارتىنا قول قويماعان، قان ـ تەر زاۋودى، زاڭسىز بالا جۇمىسشىلار، ادام ساۋدالاۋ ـ تاسىمالداۋ سياقتى "وسى زامانعى قۇلدىق ٴتۇزىم" قۇبىلىسى جان تۇرشكىتىرەدى، جەكە باسقارۋىندا تۇرمەلەر-دەگى قىلمىستىلار ٴتىپتى قۇلعا اينالىپ وتىر. امەريكا جاريالاعان ادام ساۋدالاۋ ـ تاسىمالداۋ ماسەلەسى جونىندەگى بايانداماسىنا امەريكادا زورلىقپەن ەڭبەككە سالۋ، ٴتان ساتۋعا زورلاۋ، بەرەشەك ادامدى قۇلدانۋ سياقتى ماسەلەلەر اۋىر ەكەندىگى، ونىڭ ادامدى ساۋدالاۋ ـ تاسىمالداۋدىڭ شىققان جەرى، اپارىلاتىن مەملەكەتى، وتكەرمەلەيتىن مەملەكەت ەكەندىگى، اۋەلى، امەريكا ٴمانساپتىلارىنىڭ دا ادامدى ساۋدالاۋ ـ تاسىمالداۋعا جانە زورلىقپەن ەڭبەككە سالۋعا قاتىناسقاندىعى مويىندالعان. 2015 ـ جىلى 6 ـ ايدىڭ 10 ـ كۇنى حالقارالىق جۇمىسشى ۇيىمى وداعى جاريالاعان ٴبىر بايانداماداۋا، امەريكانى جۇمىسشىلاردىڭ ۇقىق ـ مۇددەسىنە سىستەمالى سۇعاناقتىق جاسايتىن مەملەكەتتەردىڭ قاتارىنا جاتقىزدى. مىنە بۇلاردىڭ بارلىعى امەريكانىڭ ناعىز ەڭبەكشىلەردىڭ ادامدىق ۇقىعىنا، اسەرەسە، از ساندى ناسىلدىلەردىڭ ادامدىق ۇقىعىنا سۇعاناقتىق جاساعان، ناعىز زورلىقپەن ەڭبەككە سالۋ ٴومىر ٴسۇرىپ وتىرعان مەملەكەت ەكەندىگىن تۇسىندىرەدى.

مىنانى، ٴسوز جوق، اتاپ كورسەتۋ كەرەك: شینجیاڭ جۇڭگونىڭ شینجیاڭى، شینجیاڭنىڭ ىستەرى بۇكىلدەي جۇڭگونىڭ ىشكى ٴىسى، ٴارقانداي شەتەل ۇكىمەتىنىڭ جانە كۇشتەردىڭ كىلىگۋ ۇقىعى جوق، امەريكانىڭ ايتىلمىس "ۇيعۇرلاردى زورلىقپەن ەڭبەككە سالۋدىڭ الدىن الۋ زاڭ جوباسى" ٴبىر جاپىراق كەرەكسىز قاعاز عانا، شینجیاڭنىڭ داۋى، العا باسۋ تاريحي بەتالىسىنا تيىستەي دە نقىال كورسەتە المايدى، كەرىسىنشە، امەريكانىڭ جالعان ادامدىق ۇقىقتى، شىن مانىندە زورلىقشىل، جالعان قامقورلىق كورسەتپ، شىنايى بۇلدىرمەك بولعان جيرەنشتى سۇرقيا ماقساتىن اشكەرەلەيدى. ٴبىز امەريكاعا مىنانى قاتاڭ ەسكەرتەمىز: ويدان قيىستىرىلعان قىلمىستار ارقىلى شینجیاڭنىڭ ورنىقتىلىعىن، داۋىن بۇلدىرۋگە ۇرىنۋ شینجیاڭداعى ٴار ۇلت بۇقاراسىن قامتىعان قالىڭ جۇڭگو حالقىنىڭ امەريكانىڭ زورەكەر تۇمسىن اناۋرلىم انىق تانۋىنا مۇمكىندىك جاساپ قانا قويماي، حالقارالىق قوعامداعى باسىم كوپ مۇشەلەردىڭ دە نالەتىنە ٴسوزسىز قالادى!

(باسى 1 ـ بەتتە)

بىيل تۇڭعىش رەت فينلاندياعا ەكسپورت ەتىلدى، كەلەر جىلدىڭ باسىندا 2 ـ توپتاعى تاپسىرىس مەرزىمىندە جونەلتىلدى"، ـ دەدى بۇراتالا موڭعۇل اۋتونومیالى وبلىسى ٴمالىم بالقشىلىق كاسىبى سەرىكتەستىگىنىڭ ورنىباسار باس دىرەكتورى لیۋ زۇڭلین.

شینجیاڭنىڭ جەرگىلىكتى ونىمدەرى مەن ەرەكشە اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرى ەكسپورتىن ورنىقتىرۋ ٴۇشىن، ٴۇرىمجى كەدەنى فۇنكتسيالىق جانە تەحنيكالىق باسىمدىقتى ساۋلەلەندىرىپ، يمپورت ەتكەن ەلدەردىڭ اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرىن ەگۋدەن تەرۋگە دەيىنگى بۇكىل بارىسىن نزىنە ٴتۇسىپ تەكسەرۋ تالابى بويىنشا، جەتەكشىلىك ەتۋدى كۇشەيتىپ، ەكسپورت ەتىلەتىن اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرى ساپاسىنىڭ حالقارالىق ولشەمگە ۇيلەسۋىن ٴونىمدى قامتاماسىز ەتتى. قاتىستى ماجبۇرلەۋ سيپاتتى زاڭ ـ ەرەجەلەردى، ولشەمدەردى جانە تەحنيكالىق تالاپتاردى دەر كەزىندە توپتاپ، كاسىپورىندارداعى شەتەلدەردىڭ تەحنيكالىق سيپاتتاعى ساۋدا شارالارىنا بەلسەنە سايكەسۇنە كومەكتەسىپ، اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرىن ەكسپورتتاۋدا وندىرىلگەن اۋەلگى جەر كۇالىگىن ٴوتىنىش ەتۋ قىزمەتى ٴۇشىن "جاسىل ارنا" اشىپ، كاسىپورىندارداعى كەدەننەن ٴوتۋ ۋاقىتىن قىسقارتىپ، كەدەننەن ٴوتۋ وزىندىك قۇنىن تومەندەتىپ، كاسىپورىندارداعى كەدەن باجىسىندا تيىمدىلىك جاساۋ ساياساتىنان تولىق يگىلىكتەندىردى.

جىل باسىنان بەرى ٴۇرىمجى كەدەنى جيىنى 135 جەمىس ـ جىدەك باقشاسىنىڭ، 32 ەكسپورتتىق جەمىس ـ جىدەكتەردى قوراپتايتىن زاۋودتىڭ ەكسپورتتىق جەمىس ـ جىدەكتەردى ترىكەۋگە الدىرۋ، تىزىمدەۋ جۇمىسىن، 396 ەكسپورتتىق ازىق ـ تۇلىك ٴوندىرىس كاسىپورنىنىڭ ەستەلىككە الۋ جۇمىسىن ٴبىتىرىپ بەردى، باستى تۇرلەرى الما، المۇرت، جاڭعاق سياقتى شینجیاڭنىڭ ەرەكشە اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرى بولدى.